



สังคมการเมืองและประชากร:
บทสนทนากับนักวิชาการอินเดีย
ปาร์ธา ฉัตเตอร์จี

วิธี: สว่างโษิตี*

* นักวิชาการอิสระ

วารสารสังคมนศาสตร์มหาวิทยาสัยวสัยลักษณ์





สังคคการเมืองและประชากร: บทสนทนากับนักวิชาการอินเดีย ปาร์ธา ฉัตเตออร์จี

บทคัดย่อ

บทสัมภาษณ์ต้องการสนทนากับปาร์ธา ฉัตเตออร์จี นักสังคคศาสตร์คนสำคัญชาวอินเดีย ในประเด็นเรื่อง “สังคคการเมือง” และ “ประชากร” อันเป็นประเด็นสำคัญที่เขาทำการศึกษามากกว่า 30 ปีเพื่อที่จะทำความเข้าใจสังคคประชากริปไตยในยุคหลังอาณานิคม

คำสำคัญ: สังคคการเมือง, ประชากร

Abstract

This interview discussed with Professor Partha Chatterjee, a prominent scholar in social sciences and former director of Centre for Studies in Social Sciences, Calcutta, India, on “political

society” and “population” as a main field of postcolonial democracy which he has been studies for over 20 years.

Keywords : Political society, Population

บทนำ

หากจะกล่าวถึงหนึ่งในนักคิดทฤษฎีทางสังคมศาสตร์คนสำคัญของเอเชีย โดยเฉพาะทางด้านทฤษฎีการเมืองและประวัติศาสตร์ชาตินิยม คงหนีไม่พ้นที่จะต้องกล่าวถึงปาร์ธา ฉัตเตอร์จี (Partha Chatterjee) ปาร์ธาเป็นผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสังคมศาสตร์ (Centre for Studies in Social Sciences, Calcutta) เมืองโกลกาตา (Kolkata) รัฐเวสต์เบงกอล (West Bengal) ประเทศอินเดีย ระหว่างปี ค.ศ. 2004 - 2014 และปัจจุบันยังคงเป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณด้านรัฐศาสตร์ที่ศูนย์ฯนี้อยู่ นอกจากนี้เขายังเป็นศาสตราจารย์ด้านมานุษยวิทยา ณ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ปาร์ธาเกิดเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน ค.ศ. 1947 อันเป็นปีเดียวกับที่อินเดียได้รับเอกราชหลังจากที่เป็นอาณานิคมของอังกฤษมายาวนานถึง 190 ปี เขาเกิดในครอบครัวของชนชั้นกลางในกัลกัตตา (Calcutta) และจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับ 1 ด้านรัฐศาสตร์ที่วิทยาลัยเพรสซิเดนซี (Presidency College) ซึ่งเป็นวิทยาลัยชั้นนำของรัฐเวสต์เบงกอล ปี ค.ศ. 1967 และต่อมาในปี ค.ศ. 1968 เขาได้รับทุนไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้านรัฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยโรเชสเตอร์ (University of Rochester) นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา จนจบการศึกษาในปี ค.ศ. 1972 ด้วยหัวข้องานวิทยานิพนธ์เรื่องความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศของมหาอำนาจนิวเคลียร์ ซึ่งต่อมาได้รับการตีพิมพ์เป็นหนังสือ Arms, Alliance and Stability : The Development of Structure of International Politics ในปี ค.ศ. 1975 โดยสำนักพิมพ์แมคมิลแลน ณ กรุงเดลี

ปาร์ธาเริ่มงานเป็นนักวิจัยศูนย์ศึกษาสังคมศาสตร์เมื่อปี ค.ศ. 1973 และเกษียณด้วยตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ในปี ค.ศ. 2014 ผลงานทางวิชาการของปาร์ธาเริ่มปรากฏให้เห็นช่วงปีต้น ค.ศ.1980 ในประเด็นการศึกษาที่เกี่ยวกับสังคมอินเดียในยุคอาณานิคมและหลังอาณานิคม ลัทธิชาตินิยม นอกจากนี้เขายังเป็นหนึ่งในสมาชิกที่ก่อตั้งกลุ่มศึกษาผู้ถูกกดทับ (Subaltern Studies Collective) ที่รวมตัวกันตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 โดยกลุ่มได้วิพากษ์ประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียที่การศึกษาที่ผ่านมาได้ละเลยความสำคัญสังคมชาวอินเดียและกลุ่มคนที่ถูกกดทับ ในยุคกลาง ค.ศ.1990 ปาร์ธาให้ความสนใจในเรื่องของการเมืองผู้ถูกปกครองและสังคมการเมืองที่น่าสนใจงานเขียนของปาร์ธาที่ผ่านมามีแก่นสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและปรากฏการณ์ อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาทั้งหมดของฉัตเตอร์จินันล้วนแล้วแต่กลับมาจากการทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่องร่วม 30 ปีในสังคมอินเดีย¹

¹ ปาร์ธายังมีงานสำคัญๆอีกจำนวนหนึ่ง เช่น Possible India (1997) ที่รวบรวมงานเขียนในยุคแรก หนังสือ Empire and Nation(2005) รวบรวมงานที่เขียนใน ค.ศ.1985 - 2005 นอกจากนี้ฉัตเตอร์จียังเป็นทั้งบรรณาธิการและบรรณาธิการร่วมในหนังสือจำนวนหนึ่งที่ส่วนใหญ่เป็นบทความจากงานสัมมนา ทั้งมีงานที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอื่น ๆ เช่น Text of Power(2001), Wage of Freedom (2007), History and the Present (2002) นอกจากนี้ยังมีหนังสือบางเล่มอย่างเช่น Princely Imposter (2002) และ Black Hole of Empire (2012) เป็นงานกึ่งวิชาการเสนอในแง่มุมมองวิเคราะห์

หากจะกล่าวถึงงานของปาร์ธา เราสามารถแบ่งได้เป็น 2 ยุค คืองานช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1985 ถึง ค.ศ. 2004 และหลังปี ค.ศ. 2004 โดยในช่วงแรกงานเล่มสำคัญก็คือ Nationalist and Colonial Discourse: A Derivative Discourse? (1986) และ Nation and Its Fragment (1993) ในงานยุคแรกนั้นเขาจะกล่าวถึงการพัฒนาและข้อจำกัดของลัทธิชาตินิยมกับการอธิบายปรากฏการณ์ของประเทศ หลังยุคอาณานิคม ความเป็นทฤษฎีท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ของคนที่ถูกกดทับ สำหรับงานในยุคหลังปี ค.ศ. 2004 นั่นก็คือ Politics of The Governed (2004) และ Lineage of Political Society (2011) เขาเสนอเรื่องข้อจำกัดของแนวคิดประชาธิปไตยในประเทศหลังอาณานิคม โดยเสนอให้สนใจสังคมการเมืองแทนที่จะศึกษาประชาสังคม (งานศึกษาทั้งหมดนี้เป็นเสมือนทฤษฎีและหลักประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นจริงท่ามกลางการศึกษาประวัติศาสตร์ การเมือง วัฒนธรรม และหลังอาณานิคมของประเทศอินเดีย ที่ปาร์ธาได้ส่งสมการศึกษานี้

สำหรับการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีขึ้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2555 ณ ศูนย์สังคมศาสตร์ เมืองโกลกาทา รัฐเวสต์เบงกอล ประเทศอินเดีย เนื่องจากช่วงนั้นปาร์ธาได้ออกหนังสือใหม่ที่ชื่อว่า Lineage of Political Society (2011) ดังนั้นการสัมภาษณ์จึงให้ความสำคัญในงานการศึกษาช่วงหลังของปาร์ธาโดยเฉพาะประเด็นสังคมการเมือง (หรือ political society ในนิยามใหม่ที่ปาร์ธาใช้) และประชากร (หรือ population ตามนิยามของปาร์ธาเช่นกัน) อย่างไรก็ตามบทสัมภาษณ์

เรื่องอำนาจของลัทธิอาณานิคมและความทันสมัย(ของเรา)และผ่านมิติทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในเรื่องเล่าและงานทางวัฒนธรรม

นี้คัดมาจากส่วนหนึ่งของต้นฉบับงานเขียนเกี่ยวกับปาร์ธา ฉัตเตอร์จีที่ผู้สัมภาษณ์ทั้งกำลังจัดเตรียมอยู่²

บทสัมภาษณ์ปาร์ธา ฉัตเตอร์จี

ผู้สัมภาษณ์ ผมพยายามที่จะเข้าใจโมโนทัศน์เรื่องประชากรของคุณ ดูเหมือนพวกเขาจะมีความคิดในเรื่องประชาธิปไตยที่ต่างออกไปจากกลุ่มประชาสังคม

ปาร์ธา ใช่ ในโมโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตย คุณไม่ต้องไปยุ่งเกี่ยวกับประชากรนัก คุณเกี่ยวข้องกับพลเมือง นี่คือการจำกัดความของประชาธิปไตย ทุก ๆ คนคือพลเมืองของรัฐ ทุก ๆ คนเท่าเทียมกัน ทุก ๆ คนมีเสียงโหวตหนึ่งเสียง ไม่ว่าจะคุณจะเป็นคนรวยหรือคนจน ไม่ว่าจะคุณจะมีปริญญาเอกหรืออ่านหนังสือไม่ออก นั่นคือหลักการทั่วไปในระบบประชาธิปไตย คุณไม่สามารถที่จะดูถูกสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสถานะที่มาของพลเมือง ทุกคนเท่าเทียมกันในหลักพื้นฐานของประชาธิปไตย แต่ที่นี่คือที่มาของปัญหา ทั้งนี้เพราะในอีกมุมหนึ่งเมตตากรุณา (compassion) ของรัฐบาลนั้นต่างออกไปจากหลักการของประชาธิปไตย เพราะเมื่อคุณคิดถึงนโยบายของรัฐบาล คุณจะเห็นว่ารัฐบาลไม่สามารถมองทุกคนในฐานะความเท่าเทียมตามหลักการของประชาธิปไตยได้ นโยบายของรัฐบาลไม่สามารถปฏิบัติต่อทุกคนตามสิทธิอันเท่าเทียมที่พึงมี คุณจะเห็นว่านโยบายของรัฐบาลเห็นว่ามี ความแตกต่างกัน ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายต่าง ๆ สำหรับผู้คนที่มีความแตกต่างกัน

ผู้สัมภาษณ์ แล้วเช่นนั้น มีอะไรที่เรียกว่าพื้นที่ทางเลือกสำหรับ

² เขียนร่วมกับสิริพร สมบูรณ์บูรณะ อาจารย์ประจำสำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ประชากรที่พวกเขาสามารถเข้าถึงสิทธินั้น ๆ ที่พวกเขาพึงมี

ปาร์ธา นั่นคือสิ่งที่เป็นรูปแบบที่ยังเป็นข้อกังขาสำหรับการเมืองในปัจจุบันที่พยายามจะทำในประเทศนี้ (ประเทศอินเดีย-ผู้สัมภาษณ์) ก็เพราะในมุมหนึ่งรัฐบาลพยายามที่จะแยกกลุ่มประชากรออกจากกัน พวกเรามีประชากรที่มีความแตกต่างกัน พวกเรามีประชากรจำนวนมากมาย ดังนั้นความคิดก็คือทำให้พวกเขาแบ่งแยกออกจากกันเอาไว้ จริง ๆ เราต่างก็มีปัญหาเดียวกัน การเมืองต้องทำให้ทั้งสองขั้วเข้าเป็นส่วนเดียวกัน แต่จะเกิดขึ้นเมื่อไรและจะสำเร็จเมื่อไรนั้นยังคงเป็นคำถามอยู่ ซึ่งก็คือการเมืองของประชาธิปไตยที่มีหลายทางอยู่เหมือนกันของพรรคการเมือง ผู้นำการเมืองพยายามที่จะรวมกลุ่มที่แตกต่างเหล่านี้เข้าด้วยกัน แต่กลุ่มต่าง ๆ ก็มีจำนวนมาก นั่นคือเหตุผลที่สังคมการเมืองเกิดขึ้น

ผู้สัมภาษณ์ นั่นหมายความว่าเราต้องการรัฐบาลที่เข้าใจเรื่องเหล่านี้มากขึ้นกว่าที่ผ่านมาหรือเปล่า

ปาร์ธา เยี่ยม! พรรคการเมืองพยายามที่จะสร้างความสมดุลในหลาย ๆ หนทาง!!

ผู้สัมภาษณ์ หัวเราะ

ปาร์ธา ที่จริงก็ไม่มีพรรคการเมืองไหนที่จะบอกว่าเราไม่สนใจชนชั้นกลาง เราไม่สนใจอีกแล้ว เพราะว่าเรามีผู้สนับสนุนเพียงพอแล้วมันเป็นเรื่องที่เกิดในอินเดียโดยเฉพาะในเวสต์เบงกอล ในยุคสมัยหนึ่งของแนวร่วมฝ่ายซ้ายที่มีฐานเสียงคะแนนนิยมส่วนใหญ่มาจากชนบท แต่ช่วงหลังเขาก็ต้องการเสียงสนับสนุนจากกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะชนชั้นกลางในเมือง แม้ในเมืองฐานความนิยมก็ไม่แน่นอนไม่เคยมีพรรคการเมืองพรรคไหนที่แม้มีคะแนนนิยมท่วมท้นจะกล้าบอกว่าฉันมีผู้สนับสนุน “พอแล้ว”

ผู้สัมภาษณ์ เหมือนกับว่าคุณกำลังบอกว่าปริมนทลสาธารณะแบบฮาเบอร์มาส (Jrgen Habermas) นั้นล้าสมัยไปแล้ว เพราะคุณไม่ได้อ้างอิงอะไรว่าจะมีช่องทางไหนที่ประชากรสามารถที่จะแลกเปลี่ยนหรือหาทางแก้ปัญหาร่วมกับกลุ่มคนอื่น ๆ ได้

ปาร์ธา ผมไม่ได้บอกว่าปริมนทลสาธารณะของฮาเบอร์มาสไม่สำคัญอีกแล้ว แต่มันมีความแตกต่างเป็นอย่างมากในสิ่งที่ผมกล่าวถึงมากับการปฏิบัติการของปริมนทลสาธารณะ ที่จริงแล้วฮาเบอร์มาสพูดถึงปริมนทลสาธารณะในยุโรปช่วงศตวรรษ 18-19 คุณต้องรู้ว่าในช่วงศตวรรษที่ 18-19 นั้นเรายังไม่มีการเมืองแบบมวลชน มีคนจำนวนเท่าไรที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีคนสักเท่าไรที่มีการศึกษาดี หากคุณไม่ได้เป็นปัญญาชนหรือคนมีการศึกษา คุณก็ไม่มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ประเทศอินเดียเกิดขึ้นในฐานะของรูปแบบใหม่ของการเมือง ปริมนทลสาธารณะที่ซึ่งกลุ่มคนที่การศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นในข้อเขียน หรืองานแปลได้ในหนังสือพิมพ์หรือวารสารที่สามารถสร้างข้อถกเถียงได้ แต่นั่นก็อยู่ในกลุ่มคนในวงแคบ ๆ หากกล่าวถึงกีฬาหรือภาพยนตร์เราจะเห็นว่ามันกลับเป็นพื้นที่ที่ผู้คนหลากหลายกลุ่มสามารถแลกเปลี่ยนความเห็น ความรู้สึกได้ แต่นั่นมันก็ไม่ใช่เป็นปริมนทลสาธารณะในแบบของฮาเบอร์มาส ลักษณะของการที่คนสามารถสร้างอิทธิพลหรือวิธีของการสร้างอิทธิพลในพื้นที่เช่นนี้มันไม่ใช่การถกเถียงระหว่างปัญญาชน หากคุณคิดถึงอินเดียคุณจะเห็นว่าพื้นที่ทั้งหมดของวัฒนธรรมสมัยนิยมมีความสำคัญมาก บางที่อาจจะมสิ่งที่เกิดที่นี่ (ในอินเดีย-ผู้สัมภาษณ์) ที่ต่างออกไป แต่ก็ยังมีความสำคัญกับการเมืองแบบประชาธิปไตย คุณดูว่าทำไมพื้นที่ทางศาสนาจึงยังคงมีความสำคัญอยู่ในอินเดีย ทำไมดาราจึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อหลายล้านคน พวกเขาไม่ได้เขียนงานลงในหนังสือพิมพ์ มันไม่ใช่การ

ตกเถียงกันในเชิงเหตุผลและใช้ปัญญาแต่อย่างใด

ผู้สัมภาษณ์ ทำให้ผมคิดถึงการฉลองแชมป์คริกเก็ต (cricket) ของโกลกาตาไนท์ไรเดอร์³

ปาร์ธา ใช่เลย!!! งานนั้นผู้ว่าการรัฐไป คนสำคัญๆ ในกัลกัตต้า ล้วนไปร่วมงาน ร่วมดูการแข่งขัน แต่ว่าทั้งหมดนั้นไม่ได้เกี่ยวอะไรกับการถกเถียงเชิงการเมือง

ผู้สัมภาษณ์ แล้วเราจะเรียกว่าประชาธิปไตยกำลังอยู่ในวิกฤติได้หรือเปล่า ในปัจจุบันนี้?

ปาร์ธา ได้!! มันอยู่ในวิกฤติ แต่คุณต้องไม่คิดถึงประชาธิปไตยในแง่ภาพรวม เราอาจจะพูดได้อย่างในกรณีของอินเดียในยุค 1950 เราจะพบว่าผู้คนจำนวนมากกล่าวอะไรที่ประเทืองปัญญากับผู้คนแม้ว่าพวกเขาจะไม่ใช่นักการเมือง รวมทั้งคนที่นั่งและพูดอยู่ในรัฐสภาด้วย พวกเขาเหล่านั้นล้วนมีคุณภาพอย่างมาก ปัจจุบันผู้คนที่พูดเช่นนั้นไม่ได้เป็นแบบนี้อีกแล้ว การเมืองในปัจจุบันไม่ได้เป็นเรื่องของการถกเถียงแบบเป็นเหตุเป็นผลอีกแล้ว หากคุณคิดถึงประชาธิปไตยควรที่จะเป็นเช่นดังการถกเถียงแบบมีเหตุมีผลแล้ว หรือในแบบของความยุติธรรมหรือการเข้าถึงทางการเมือง คุณสามารถพูดถึงลักษณะของประชาธิปไตยในแบบที่เราไม่มีตัวก็ได้ แต่ในอีกมุมหนึ่งคุณคิดถึงผู้คนนับล้านที่ในปัจจุบันที่รู้สึกจริง ๆ ว่าพวกเขามีเสียง พวกเขาวิถีทางการที่จะสร้างมติหรือแสดงความคิดเห็น หรือทำให้พวกเขาเป็นที่ได้ยิน แต่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นในอินเดียหรือในไทยเราจะพบกับปรากฏการณ์เหล่า

³ ทีมคริกเก็ตในลีกคริกเก็ตอาซีของอินเดียที่ชนะเลิศแชมป์ในปี พ.ศ. 2555 ทีมนี้ตั้งอยู่ในเมืองโกลกาตา บริหารงานโดยบริษัทเอกชนที่มีชาрук ชาน ซูเปอร์สตาร์ของอินเดียเป็นเจ้าของ

นี้ เสียงพวกเขาไม่เคยถูกได้ยิน พวกเขาไม่เคยมีส่วนกับอะไรที่จะแสดงถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง บางครั้งพวกเขาทำอะไรที่ไม่เป็นเป็นผล เช่นหยุดรถไฟ พวกเขารู้ว่าจะทำอย่างไร พวกเขาอาจจะนั่งขวางเส้นทางซัก 2 วัน เมื่อผู้สื่อข่าวมา นักการเมืองมารับฟังสิ่งที่เขาต้องการต่อสาธารณะ ราวกับว่าความตระหนักอยู่กับการรับรู้ของสาธารณะ

ผู้สัมภาษณ์ มีหนทางใดอีกไหมที่ประชากรจะต่อต้านรัฐ อย่างเช่นในกรณีอาหรับสปริง⁴ (Arab spring) ในปี ค.ศ. 2010 เริ่มที่อียิปต์ หรือออกคิวโพ วอลล์สตรีท (occupy wall street) ในปี ค.ศ. 2011

ปาร์ธา ที่จริงเป็นคำถามที่ตอบยากมาก เพราะว่าคุณถามถึงผู้คนที่มีความแตกต่างกัน พวกเขาสามารถสร้างเสียงของเขาให้เป็นที่ได้ยินได้ ลองคุณถามถึงว่าพวกเขาตรง ๆ ว่าต้องการจะต่อต้านรัฐ ต่อต้านทุนนิยมหรือ

ผู้สัมภาษณ์ (หัวเราะ)

ปาร์ธา หากถามพวกเขาถึงปัญหาความยุ่งยากของการใช้ชีวิต พวกเขาจะเข้าใจมากกว่า เช่นพวกเขาจะกู้เงินจากธนาคารมาลงทุนอย่างไร พวกเขาจะเงินมาจากนายทุนเงินกู้ยืมอย่างไร บางทีพวกเขาสามารถจะอธิบายถึงสิ่งเหล่านี้ได้อย่างกระจ่างชัด และมันก็จะสะท้อนถึงสภาพการเป็นอยู่ของพวกเขา หรือไม่ก็เรื่องอาหาร หรือพืชผักที่

⁴ อาหรับสปริง (Arab spring) คือการลุกฮือของประชาชนต่อต้านอำนาจรัฐที่ครองอำนาจแบบจําคัดสิทธิของประชาชนในแถบอาหรับ เริ่มที่อียิปต์ ในปี ค.ศ. 2010 ส่วนออกคิวโพ วอลล์สตรีท (occupy wall street) คือการประท้วงต่อการสร้างความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมของระบบทุนนิยม โดยที่ประชาชนเข้ายึดพื้นที่ในย่านตลาดหุ้นวอลล์สตรีทในนิวยอร์กเมื่อปี ค.ศ. 2011

เขาปลูก พวกเขาได้ราคาดีไหมจากผลผลิตที่ขายไป ผมไม่คิดว่ามันมีโอกาสมากนักภายใต้ระบบทุนนิยม ผมคิดว่ามันเป็นส่วนสำคัญที่ผมเข้าใจเรื่องของสังคมการเมือง แนวทางที่พรรคการเมืองนำพาประชาชนเข้ามาอยู่ร่วมกัน มันแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนในเชิงรูปธรรมในระดับท้องถิ่น หรือการดำเนินชีวิต ขอให้ผมยกตัวอย่างในอินเดีย กรณีที่จะจัดการให้ชาวนาได้มีที่ดินทำกิน เมื่อคุณมีบริษัทขนาดใหญ่ มันเป็นเรื่องถกเถียงสำคัญ ทุกสิ่งทุกอย่างที่พวกเขาต้องการมันเป็นอะไรที่จำเพาะ และมันก็ไม่ใช่เรื่องของทุนนิยมหรือสังคมนิยม พรรคการเมืองผู้นำการการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องกับประเด็นของท้องถิ่นที่แตกต่างเหล่านี้ พวกเขาพยายามจะทำให้เกิดในสิ่งที่สนองตอบที่มันสามารถเป็นอะไรในเชิงนโยบายกับพวกเขาได้ ตอนนี้คุณก็จะรู้แล้วว่าพรรคการเมืองต่าง ๆ ล้วนแล้วจะมีนโยบายที่แตกต่างกัน นี่คือสภาพการณ์อันเฉพาะของการเมืองอินเดีย ผมคิดถึงการพัฒนาเศรษฐกิจคือสิ่งที่เป็นศูนย์กลางหลักของสิ่งที่เป็นการเมืองแบบประชาธิปไตย อาจกล่าวได้เช่นกันว่าการเมืองอัตลักษณ์ คือส่วนหนึ่งที่ผูกโยงกับเศรษฐกิจ บางครั้งอัตลักษณ์โยงกับสิ่งที่คุณได้มา บางครั้งอัตลักษณ์ในอินเดียลบล้างตัวตนกลุ่มรากหญ้า รวมถึงชนกลุ่มน้อย รัฐบาลพยายามที่จะอนุรักษ์ชนกลุ่มน้อย โดยรัฐบาลได้ส่งเสริมในงานเศรษฐกิจ มีนโยบายด้านการจัดสรรงานให้กับพวกเขา มีนโยบายอะไรอีกหลาย ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่เลยก็เป็นการจัดให้ผู้คนที่อยู่ในพื้นที่ที่ขัดสน

ผู้สัมภาษณ์ หากผมใช้มโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองวัฒนธรรมการต่อต้านในชีวิตประจำวัน ผมสามารถที่จะใช้มโนทัศน์กับแนวคิดสังคมนิยมที่คุณได้เสนอไว้หรือเปล่า

ปาร์ธา ได้ คุณควรทำ ผมคิดว่ามันเกี่ยวข้องกันในหลาย ๆ

ส่วน ผมได้อธิบายไปแล้วจนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมการเมืองมันก็คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก คุณต้องคิดว่า สังคมการเมืองมันไม่ใช่สิ่งที่เป็นเหตุการณ์ใหญ่โตอะไร มันไม่ใช่เป็น เหตุการณ์ทางการเมืองที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบขนานใหญ่ อย่างเฉียบพลัน สังคมการเมืองไม่ใช่เป็นเหตุการณ์แบบการปฏิวัติ มันเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเหตุการณ์เล็กน้อยที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต ผมคิดว่าลักษณะของสังคมการเมืองไม่ใช่อะไรที่น่าทึ่ง ตื่นตา ผมขอ ยกตัวอย่างเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดในหมู่บ้านใกล้ ๆ กับซานตินิเกตัน (เมืองที่อยู่ห่างจากโกลกาต้าไปราว 150 กิโลเมตร) ใครบางคนที่นี่มี ลูกสาวที่ป่วย และจำเป็นต้องถูกส่งตัวไปที่โรงพยาบาลเพื่อที่จะ รักษาอย่างเร่งด่วน แต่พวกเขาไม่มีเงินมากนัก แล้วพวกเขาจะทำ อย่างไรเพื่อที่จะให้ได้เตียงในโรงพยาบาล พวกเขาไปหาผู้นำการเมือง ในท้องถิ่นและขอให้ผู้นำการเมืองนั้นไปคุยกับทางโรงพยาบาล

ผู้สัมภาษณ์ คล้าย ๆ กับต้องไปพบผู้นำการเมืองแล้วจึงค่อยไป พบหมอ

ปาร์ธา ใช่! หลายคนทำในสิ่งเดียวกันนี้ หรือหากใครในหมู่บ้าน ต้องการกู้เงินมาสร้างบ้าน หรือทำร้านค้า พวกเขาจะได้เงินกู้จาก ธนาคารได้อย่างไร เมื่อไร สิ่งที่พวกเขาทำก็คือไปพบกับผู้นำการเมือง ท้องถิ่นเพื่อให้คุยกับธนาคารเรื่องการกู้เงินจากธนาคาร คุณสามารถ พูดกับนักการเมืองว่าคุณช่วยเรื่องเงินกู้ให้ผม ผมเทศะแนนเสียงให้ คุณจะเห็นว่าเรื่องของสังคมการเมืองคือเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิต ประจำวันของคนธรรมดา มันไม่ได้เป็นอะไรที่ใหญ่โต แต่ประเด็นน่า สนใจของมันก็คือผู้คนในท้องถิ่นพบว่านักการเมืองไม่อาจปฏิเสธสิ่ง ที่พวกเขาร้องขอ เพราะพวกเขาจะยังคงต้องการฐานเสียงสนับสนุน หากไม่เช่นนั้นชาวบ้านก็จะเทศะแนนเสียงให้กับพรรคอื่น นี่คือมัน

เหตุผลง่าย ๆ ที่รองรับต้องการกระทำของชาวบ้าน

ผู้สัมภาษณ์ แล้วการเมืองแบบนี้มันยังคงยังเกี่ยวข้องกับจิตสำนึกทางการเมืองแค่ไหน

ปาร์ธา เกี่ยวข้องกับเรื่องของจิตสำนึกทางการเมืองอย่างแน่นอน มันคือเรื่องของการสร้างพื้นที่ทางการเมืองของคนข้างล่าง มันคือการเมืองแบบตัวแทนที่ต้องการพื้นที่ทางการเมืองด้วยเหมือนกัน พวกนักการเมืองมองหาเสียงสนับสนุน คุณต้องทำสิ่งที่ดีเพื่อตอบสนองต่อกลุ่มฐานเสียง ในขณะที่ชาวบ้านให้คะแนนการโหวต มันก็คือการแสดงถึงจิตสำนึกทางการเมือง แต่มันก็ขึ้นอยู่กับสร้างพื้นที่ของการต่อร้อง การตอบรับและประนีประนอมด้วยเช่นกัน

ข้อสังเกตส่งท้าย

กล่าวได้ว่าข้อเสนอของปาร์ธาในงานทางทฤษฎีเรื่องสังคมการเมือง (Political Society) และการเมืองของผู้ถูกปกครอง (Politics of the Governed) คือการทำความเข้าใจประชาธิปไตยแบบหลังอาณานิคม (postcolonial democracies) เขาเห็นว่าการเข้าใจกระบวนการเป็นประชาธิปไตยไม่จำเป็นต้องมองการพัฒนาการเปลี่ยนผ่านตัวแบบคลาสสิก ระหว่างรัฐ (state) สังคมการเมือง (political society) และสังคมประชา (civil society) ในแบบเป็นเส้นทางที่ต่อเนื่องและเกี่ยวเนื่องกันในแบบประชาธิปไตยโลกตะวันตกเสมอไป ดังนั้นการทำความเข้าใจในเรื่องของประชาสังคมไม่ได้ทำให้เราเรียนรู้อะไรมากขึ้นเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโลกปัจจุบัน เขายังเน้นว่าเราจำเป็นต้องเข้าใจในกระบวนการสร้างการต่อร้อง รัฐ สังคมการเมือง และสังคมประชา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของมัน ของประชาธิปไตย ภายใต้

ประวัติศาสตร์และบริบทของแต่ละประเทศ ปาร์ธาให้ความสนใจศึกษาประชาธิปไตยจากเบื้องล่าง เขาเห็นว่าแม้ว่า“ประชากร” (หรือ population ในนิยามที่เขาใช้) มักไม่ถูกผนวกเข้ากับโครงสร้างอำนาจของชาติและประชาธิปไตยเสมอไป นอกจากนี้พวกเขายังมักถูกกันออกจากศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองหรือพวกเขาเป็นเพียงตัวสำรองทางการเมือง แต่ก็เชื่อว่าปาร์ธาจะเห็นคนเล็กคนน้อยที่ว่าจะไม่มีพลังทางการเมือง แต่เพื่อที่จะให้ชีวิตและการดำรงชีวิตของพวกเขาอยู่รอด คนเล็กคนน้อยที่ว่าจะต้องต่อสู้กับทั้งรัฐและประชาสังคมอยู่เสมอและตลอดไป หากเขาหยุดต่อสู้เมื่อไรเสียงของพวกเขา ก็จะหายไปจากสังคมทันที

ปาร์ธาชี้ว่าการศึกษา “การเมืองประชาชน” (popular politics) มีความสำคัญกว่าการศึกษาถึงอุดมการณ์ของรัฐหรือกลไกต่าง ๆ ในการปกครองของรัฐ/รัฐบาล ดังนั้นการทำความเข้าใจ “สังคมการเมือง” (Political Society) แทนที่จะสนใจ “ประชาสังคม” (Civil Society) จึงเป็นข้อเสนอที่สำคัญของเขา ที่ต่างออกไปจากนักวิชาการสายสังคมศาสตร์ทั้งในโลกสังคมตะวันตกและที่อื่น ๆ หลายท่าน ที่มักใช้ตัวแบบประชาสังคมเป็นตัวชี้พัฒนาการทางการเมืองในการวิเคราะห์สังคมวิทยาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในรอบเกือบ 30 ปีหลังกำแพงเบอร์ลินล้มสลายในปี ค.ศ. 1989

บรรณานุกรม

- Chatterjee, Partha. (1986). **Nationalist Thought and the Colonial World**. London: Zed Books.
- _____. (1993). **The Nation and its Fragments: Colonial and Postcolonial Histories**. Princeton. Princeton University Press.
- _____. (1997). **A Possible India**. New Delhi: Oxford University Press.
- _____. (2004). **The Politics of the Governed: Popular Politics in Most of the World**. New York: Columbia University Press.
- _____. (2010). **Empire and Nation: Selected Essays 1985-2005**. New York: Columbia University Press.
- _____. (2004). **The Politics of the Governed: Popular Politics in Most of the World**. New York: Columbia University Press.
- _____. (2007). **Wage of Freedom**. New Delhi: Oxford University Press.
- _____. (2011). **Lineages of Political Society: Studies in Postcolonial Democracy**. New York: Columbia University Press.